

In 1995 werd, voor het eerst, een enquête gehouden onder alle leden van de vogelwerkgroep. Het doel daarvan was in de eerste plaats na te gaan hoe leden denken over het beleid van de vereniging en meer inzicht te krijgen in de behoefte van de leden op de gebieden waarmee de vogelwerkgroep zich bezig houdt. Bijgaand de uitkomsten van het onderzoek.

Rob Kole

Enquête 1995: De resultaten

Hoewel de vereniging al geruime tijd meer dan de vijfhonderd leden telt, is een zeer groot deel van hen niet echt actief. Op zichzelf is daar natuurlijk geen bezwaar tegen. Een belangrijk doel van de vereniging is immers het propageren van belangstelling voor vogels en het verspreiden van kennis over de vogels, met name betreffende het werkgebied van de vogelwerkgroep.

Daarom is het op zichzelf al belangrijk dat zoveel mensen de vereniging willen steunen en zich via ons clubblad *De Korhaan* en de andere uitgaven van de werkgroep op de hoogte stellen van het wel en wee van de vogels in en rond het Gooi, de Vechtstreek en het Eemland. Toch zou het bestuur graag zien dat een groter deel van de leden wat actiever wordt. Er zijn nog zoveel zaken die aangepakt zouden kunnen worden. Zo is het de laatste jaren steeds moeilijker gebleken voldoende mensen te vinden voor het organiseren van broedvogel-inventarisaties en ook met name op het gebied van de natuurbescherming is er nog heel wat meer te doen dan tot nu toe mogelijk was. Het houden van een enquête leek daarom een goed middel om na te gaan of onze leden ook van mening zijn dat dergelijke activiteiten belangrijk

zijn en of er voldoende belangstelling is zich daarvoor ook daadwerkelijk in te gaan zetten.

De opzet van de enquête was bewust vrij uitgebreid. Het formulier, dat aan alle leden werd uitgereikt, bevatte 262 vragen. Hoewel daarmee een schat aan informatie werd verkregen, haalden wij ons daarmee natuurlijk ook een heleboel werk op de hals. Het heeft daarom vrij lang geduurd voordat de resultaten bekend gemaakt konden worden. Inmiddels is op de ledenvergadering van 21 maart j.l. een eerste presentatie gegeven. Het verwerken van de gegevens is helaas nog niet helemaal afgerond. De gegevens die werden gepresenteerd en de gegevens in dit artikel zijn uitsluitend gebaseerd op de resultaten van de aankruisvakjes bij de keuze-

vragen. Daarnaast werden er ook nog vele vragen gesteld waarbij de leden in staat werden gesteld om commentaar te geven of aanvullende opmerkingen te noteren. De resultaten van deze vragen worden op dit moment nog samengevat en geschikt gemaakt voor nadere analyse. De resultaten daarvan zullen in eerste instantie beschikbaar worden gesteld aan de coördinatoren van de subgroepen. Het is de bedoeling vervolgens alle resultaten samen te vatten in een rapport. Hoewel dus nog niet alle gegevens zijn uitgewerkt, is al wel heel duidelijk geworden dat deze enquête een groot succes is geworden. Er werden 175 ingevulde formulieren ontvangen. Dat is een percentage van bijna 35 procent! Veel mensen namen bovendien de moeite om uitgebreide opmerkingen, nuttige tips of zelfs uitgebreide adviezen te noteren. Daarvan zal het bestuur zeker goede nota nemen. Ik dank hierbij allen die aan de enquête meegewerkt hebben hartelijk. Dat geldt overigens niet alleen voor de leden die een formulier hebben ingevuld, maar ook voor degenen die zich hebben ingezet voor de distributie van de formulieren en voor het verzamelen van de ingevulde formulieren.

Resultaten

De vragen waren verdeeld over de volgende hoofdgroepen:

- algemeen (achtergrond en ervaring van de leden)
- het beleid van de vogelwerkgroep in het algemeen
- het beleid en de activiteiten van de subgroepen
- mogelijke nieuwe activiteiten voor subgroepen of de vogelwerkgroep

Achtergrond en ervaring

Een groot percentage heeft een opleiding op VWO of academisch niveau.

Dat er onder de leden van de werkgroep een hoog percentage biologen schuilt zal niemand verbazen. Toch blijkt uit de resultaten dat er onder onze leden ook heel veel mensen zijn die een heel andere opleiding of achtergrond hebben. Opvallend is het hoge aantal mensen dat aangaf ervaring te hebben met fotografie. Duidelijk is dat onder de leden een schat aan ervaring beschikbaar is. De reacties op de vraag "Heeft u ervaring opgedaan in één of meer van de volgende richtingen?" zijn te zien in Tabel 1. Ruim 7 procent gaf overigens nog een andere richting op. De vogelwerkgroep is een club van amateur-vogelaars, geen beroepsorganisatie van

ornithologen, milieukundigen of professionele natuurbeschermers. Dankzij de brede ervaring onder onze leden kunnen wij de taken die wij op ons nemen echter wel degelijk op professionele wijze uitvoeren.

Tabel 1 Opleiding of ervaring

biologie	14,1%
fotografie	12,6%
bos- of tuinbouw	9,1%
tekenen, schilderen, illustratie	9,1%
milieukunde	8,1%
bouw- of houtbewerking	7,1%
metaalbewerking	6,6%
opleiding op het gebied van natuurbescherming	5,6%
journalistiek (redactie)	5,6%
bestuurlijke opleidingen (overheidsinstellingen)	4,5%
public relations	3,5%
planologie	2,5%
juridische opleiding	2,0%
grafische opleiding	2,0%

Enigszins zorgelijk is wel de leeftijdsopbouw van het ledenbestand, met name het percentage jongeren zou wel wat hoger mogen zijn. Slechts een klein percentage van de leden is onder de 35 jaar, terwijl in het verleden juist de categorie jongeren van belang is gebleken voor het veldwerk. Gelukkig zijn er onder onze leden nog veel "krasse oudjes" (ook uw voorzitter is reeds een paar jaar terug de vijftig gepasseerd), maar het zou toch goed zijn als wij kans zagen de werkgroep weer wat meer aantrekkelijk te maken voor jongere leden.

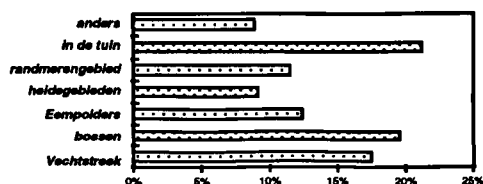
Veel vogelaars hebben wel een of meer favoriete vogelsoor-

ten. Sommigen vinden het gewoon leuk om 'hun' soort te bewonderen in zijn doen en laten, anderen maken van hun favoriete soort een diepgaand onderzoek, waaraan menig uurtje wordt besteed. Het leek ons interessant om eens na te gaan welke vogelsoorten favoriet zijn. Er werd ook gevraagd of er wellicht een specifieke voorkeur was voor een bepaalde soort. Dat bleek bij 1,8 procent van de respondenten het geval te zijn. De 'top tien' van die soorten is helaas op dit moment nog niet samengesteld.

Hoewel men bij vogelaars al gauw zal denken aan enthousiaste zonderlingen, die al ver voordat de zon opkomt en de dauw of ijzel de velden nog bedekt, met gebreide wollen dasen en wanten aan, de verkleumde voeten gestoken in hoge rubberlaarzen en gewapend met een zware kijker het veld intrekken, worden toch verreweg de meeste vogels gewoon in de tuin bekeken. Het lijkt er dus op dat de moderne vogelaar lekker vanuit een verwarmde serre zijn observaties is gaan doen. Wij moeten het traditionele beeld dus snel gaan bijstellen. De moedigen onder ons die het toch nog wagen hun neus buiten de deur te steken, zoeken toch al snel de beschutting van het bos op. Het onderstaande diagram is een samenvatting van de gegevens uit de enquête, waarbij de resultaten van een

Waar kijken wij naar vogels?

aantal vragen zijn samengevoegd. Verdere uitsplitsing van de getallen lijkt niet zo zinvol omdat de meer gedetailleerde resultaten waarschijnlijk meer zeggen over het belang van deze gebieden als woongebied voor vogelaars dan over het belang er van voor vogels.

Lidmaatschap

Zoals te verwachten was zijn de onderlinge contacten en de mogelijkheid om meer te leren over vogels belangrijke redenen om lid te zijn van de vogelwerkgroep. Tabel 2 geeft de resultaten voor de vraag *"Wat was de belangrijkste drijfveer om lid te worden?"*. Opvallend is hier de relatief grote belangstelling voor natuurbeschermingswerk.

Tabel 2 Belangrijkste redenen om lid te worden

actief bezig zijn met vogels	
kijken (via veldwerk)	27,6%
deelnemen aan andere vogelactiviteiten (cursus, lezingen, excursies)	21,5%
informatie verkrijgen over het werkgebied, d.m.v. De Korhaan, rapporten van de vogelwerkgroep, enz.	13,1%
de vogelwerkgroep steunen, vanwege het goede doel dat de vereniging heeft	18,0%
vogelweekends	5,2%
belangstelling voor natuurbeschermingswerk	14,5%

De leden blijken over het algemeen de vogelwerkgroep behoorlijk trouw te zijn. Het grootste deel van de respondenten is al meer dan drie jaar lid.

De vogelherkenningscursus is de belangrijkste 'leverancier' van nieuwe leden. Op de vraag *"Hoe kwam u met de werkgroep in contact?"* reageerden de leden zoals te zien is in Tabel 3.

Tabel 3 Hoe kwam u met de vogelwerkgroep in contact?

via de vogelherkenningscursus	33,9%
via vrienden/bekenden	26,7%
via publikaties (kranten, radio etc.)	16,1%
anders	15,6%
via andere activiteiten (excursie, lezing e.d.)	7,8%

Lezingen

De lezingenavonden worden zeer goed gewaardeerd, 57,2 procent vindt dat het huidige schema van een lezingavond per maand prima is. Een reeks suggesties voor mogelijke veranderingen van de opzet, bijvoorbeeld met andere aanvangstijden of andere frequenties voor deze avonden, krijgt maar weinig positieve bijval. Doorgaans is slechts 2 tot 3 procent het daar mee eens. De populariteit van de onderwerpen is te zien in Tabel 4.

Tabel 4 Waardering van de onderwerpen

herkenning, determinatie	31,7%
trekgedrag	18,9%
broedgedrag	15,1%
vogelbescherming	12,8%
populatiedynamiek	11,5%
veldonderzoeksmethodiek	8,0%
anders	1,9%

Omdat de vogelwerkgroep geen eigen onderkomen heeft, hebben wij in de loop der jaren gastvrijheid genoten in een aantal scholen en kerkgebouwen. In 1995 maakten wij onder andere gebruik van de Goede Herderkerk in Hilversum en van de Oranjerie van kasteel Groeneveld in Baarn. Opvallend is dat een zeer groot aantal leden geen oordeel over de geschikt-

heid van deze ruimtes kon geven, omdat men er nog nooit was geweest. Voor de Goede Herderkerk gaf 35,7 procent aan er nooit geweest te zijn en voor Groeneveld was het resultaat zelfs 60 procent. Toch gaf 34,4 procent van de respondenten aan dat zij actiever zouden kunnen zijn of vaker de bijeenkomsten van de werkgroep te zullen bezoeken, als er een geschikt eigen clubhuis zou zijn. Indien wij daarover zouden kunnen beschikken, zou men het bezoeken voor de volgende activiteiten (zie Tabel 5):

Tabel 5 Gebruiksmogelijkheden van een clubhuis

lezingen bijwonen	20,0%
andere leden ontmoeten (contact, gezelligheid)	12,6%
cursussen	11,7%
gebruik maken van onze ornithologische bibliotheek	9,1%
exposities	8,8%
werkavonden (archief, nestkasten)	8,8%
gezamenlijk projecten uitwerken	8,2%
gebruik maken van ons waarnemingen archief	7,0%
propagandadagen	4,1%
uitwerken avifaunagevens of literatuurstudie	3,9%
lezingen houden	3,7%
anders	2,1%

Avifauna

De activiteiten van de subgroep vindt 88,4 procent interessant. De belangstelling gaat vooral uit naar de tellingen. Een van de andere belangrijke activiteiten van deze groep is het inventarisatiewerk. De belangstelling daarvoor is de laatste jaren helaas nogal afgenomen. In het verleden was het meestal niet zo'n groot probleem om per jaar in een aantal terreinen de territoria te onderzoeken. De laatste paar jaar kon zelfs hooguit een gebied onderzocht worden. Tabel 6 geeft de reacties op de vraag welke activiteiten het meeste aanspreken. Inventariseren scoort hier het laagste maar het verschil met de andere activiteiten is niet zo heel erg groot.

Tabel 6 Activiteiten die het meest aanspreken

broedvogelinventarisaties	23,4%
tellingen van soorten (watervogels, ganzen, stootvogels, enz.)	27,5%
tuinvogelonderzoek	24,1%
soortgerichte onderzoeken (bijvoorbeeld steenuilen, knobbelzwanen, huiszwaluwen, enzovoort)	25,1%

Hoewel er dus wel degelijk belangstelling is voor het inventariseren, geeft maar 24,2 procent aan daar aan deel te nemen, terwijl 43,2 procent deelneemt aan tellingen. Hopelijk zal de onlangs gestarte basiscursus inventariseren er toe bijdragen dat er meer leden actief worden bij het inventariseren. Dat is hard nodig, want het aantal terreinen waarvan (recente) gegevens ontbreken is erg groot. Ook nadat de 'veldwerkers' de gegevens hebben verzameld, is er nog heel wat werk te doen binnen de subgroep. Voorbeel-

den zijn bijhouden van waarnemingen en het uitwerken van de verzamelde gegevens. Hoewel het in het algemeen niet meevalt mensen voor dat werk te vinden, blijkt er wel belangstelling voor te zijn. Tabel 7 geeft het overzicht van de reacties op de betreffende vraag.

Tabel 7 Belangstelling voor andere avifauna-activiteiten

assistentie bij het bibliotheekwerk	14,5%
assistentie voor het waarnemingenarchief (organiseren, in stand houden, enz.)	17,4%
uitwerken van waarnemingen (meewerken aan publikaties, berichten, artikelen op basis van onderzoeksresultaten)	26,1%
literatuuronderzoek over specifieke vogelsoorten, biotopen of gebieden (op basis van de aanwezige gegevens in ons archief)	17,4%
automatisering (bijvoorbeeld waarnemingenarchief, bibliotheeksysteem)	17,4%
anders	7,2%

De werkcontactavonden worden door 35,7 procent beoordeeld als 'goed'. Een minderheid van

12,5 procent vindt deze avonden 'niet interessant'. Ook vindt 21,4 procent de opzet van deze avonden niet duidelijk. Aan het verbeteren van die situatie zal uiteraard aandacht geschonken moeten worden.

Natuurbescherming

Op de vraag 'Zou u willen meewerken aan actieve natuurbescherming?' geeft 34,6 procent het antwoord 'ja'. De belangstelling voor de diverse activiteiten is te zien in Tabel 8.

Tabel 8 Belangstelling voor natuurbeschermingswerk

actieve weidevogelbescherming	42,0%
diverse soorten acties, tegen (overheids)plannen die vogels kunnen schaden	26,0%
beoordelen van bestemmingsplannen	14,0%
het 'volgen' van overheidsplannen	10,0%
vrije vogelreservaten	8,0%

De Korhaan

De waardering voor ons clubblad De Korhaan is zeer goed. De volgende tabellen behoeven nauwelijks toelichting.

Tabel 9 Hoe beoordeelt u de opmaak en uitvoering?

zeer goed	26,7%
goed	68,6%
matig	4,7%
slecht	0,0%

Tabel 10 Hoe leest u De Korhaan?

helemaal niet	0,0%
soms wel, soms niet	11,4%
hooguit slechts één of twee artikelen	5,9%
ligt aan onderwerpen	28,6%
altijd helemaal	54,1%

Regenwulp

De Korhaan is zowel een verenigingsblad als een informatief blad met ornithologische informatie. De reacties op de vraag 'Hoe beoordeelt u deze mix?' zijn te zien in Tabel 11.

Tabel 11 Inhoud van het blad

precies goed.	83,4%
te veel verenigingsnieuws	1,8%
te weinig verenigingsnieuws	6,1%
onvoldoende algemene ornithologische informatie	4,3%
te veel vogelnieuws	0,0%
te weinig vogelnieuws	4,3%

Excursies

Van de mogelijkheid om deel te nemen aan excursies wordt veel gebruik gemaakt, 55,9 procent gaat 'onregelmatig' mee en 11,8 procent gaat 'vaak' mee. Toch is er ook een groep van 32,4 procent die 'nooit mee' gaat op excursie. De opgegeven redenen om niet deel te nemen zijn te zien in Tabel 12.

Tabel 12 Redenen om niet mee te gaan met excursies

heb er geen tijd voor	26,7%
geplande data komen meestal niet goed uit	30,4%
ga liever zelfstandig / op eigen gelegenheid	29,8%
vind de aangeboden excursies niet interessant	0,0%
vind excursies geheel overbodig	0,0%
anders	13,0%

Er is een geringe voorkeur voor de zaterdag ten opzichte van de zondag, maar voor de meeste leden maakt de dag niet zoveel uit. Zie Tabel 13.

De gangbare aanvangstijden zijn voor 84,2 procent goed. Ook de tijdsduur is voor de meeste deel-

nemers goed (87,0 procent) en eveneens 87,0 procent vindt de ligging van de excursiegebieden 'goed'.

Tabel 13 Voorkeur voor zaterdag of zondag?

zaterdag	19,2%
zondag	14,4%
afwisselend op zaterdag en zondag	27,4%
maakt niet uit	39,0%

De keuze voor het middel van vervoer zou wellicht toch nog wat milieuvriendelijker moeten worden. Uit Tabel 14 blijkt dat vogelaars toch nog behoorlijk op hun gemak gesteld zijn.

Tabel 14 Heeft u voorkeur voor een bepaald middel van vervoer?

nee, maakt niet uit	22,7%
ja, liefst met de auto	6,4%
liever niet met de auto	8,1%
nooit met de auto	2,3%
met openbaar vervoer	3,5%
voorkeur voor excursies op de fiets	14,5%
met auto/fiets naar gebied en tijdens excursie lopen	42,4%

Cursus vogelherkenning

Deze succesvolle cursus wordt goed beoordeeld. De resultaten ziet u in Tabel 15.

Tabel 15 De vogelherkenningscursus

Indien u deze cursus wel eens heeft gevolgd, hoe beoordeelt u die dan?

prima	46,0%
goed	50,0%
matig	3,0%
slecht	0,0%
anders	1,0%

Indien u van mening bent dat deze cursus zou moeten worden aangepast, wat zou dan moeten veranderen?

meer aandacht voor soortherkenning	33,3%
meer aandacht voor de leefwijze, gedrag en biotoop van vogels	20,0%
minder aandacht voor soortherkenning	0,0%
minder aandacht voor de leefwijze, gedrag en biotoop van vogels	0,0%
meer excursies	20,0%
meer richten op bepaalde groepen vogelsoorten	6,7%
anders	20,0%

Tenslotte

Deze grote stroom aan cijfers en andere gegevens leidt tot een opmerkelijk profiel. Herkent u zichzelf:

De Gooise vogelaar(ster) is ruim tien jaar lid van de vogelwerkgroep, meer dan 50 jaar oud, houdt van zangvogels, wil meedoen aan tellingen, leest De Korhaan helemaal, komt naar de lezingen en gaat regelmatig mee op excursie.